

Pia Kauma kok

Kirjallinen kysymys työttömyyskassojen toiminnan varmistamisesta koronakriisin aikana

Eduskunnan puhemiehelle

Koronavirukselta suojautuminen on johtanut ongelmiin yrityksissä ja muilla työpaikoilla. Yksilön kohdalla tämä voi johtaa lomautukseen. Kriisin mahdollisesti pitkittyessä yhä useammalla voi olla edessään irtisanominen. Huhtikuun alkaessa koronaviruksesta aiheutuneita yt-neuvotteluja käydään kaikkialla Suomessa ja niiden piirissä oli 2.4.2020 jo yli 330 000 suomalaista. Uusia lomautettuja koronatilanteen takia on jo noin 58 000.

Lomautukset ovat johtaneet ruuhkaan työttömyyskassojen palveluissa, ja kassojen hakemusmäärän odotetaan vielä lisääntyvän lähiviikkoina. Jäsenmäärältään suurin yleinen työttömyyskassa YTK on jo varoittanut sosiaali- ja terveysministeriötä, että se ei nykyainsäädännön puitteissa kykene suoriutumaan suuresta lomautusten määrästä ilman kohtuuttomia viiveitä.

Ansiöpäivärahan saamisen edellytyksenä on palkansaajan tai yrittäjän työssäoloehdon täyttyminen ja työttömyyskassan riittävän pitkä jäsenyys. TE-toimisto tutkii työttömyysetuuden saamisen työvoimapoliittiset edellytykset ja antaa etuuden maksajalle työvoimapoliittisen lausunnon. Työvoimapoliittinen lausunto tulee antaa tällä hetkellä ilman aiheetonta viivytystä, mutta kuitenkin 30 päivän kuluessa siitä, kun hakija on toimittanut lausunnon antamiseksi tarpeellisen selvityksen tai kun määräaika selvityksen antamiseen on päättynyt.

Vallitsevan tilanteen aikana on tärkeää saada TE-toimistoihin ja kassoihin saapuvat uudet hakemukset käsiteltyä nopeasti. Hakemusten käsittely ei saa viivästyä tarpeettomasti ja näin lisätä ihmisten epätietoisuutta omasta tulevaisuudestaan kriisin keskellä. Pahimmaksi pullonkaulaksi on tällä hetkellä muodostumassa palkan määrittäminen, mikä saattaa aiheuttaa viivästyksiä juuri ensimmäisen ansiöpäivärahahakemuksen yhteydessä. Myös tulorekisterissä olevat puutteelliset tiedot hidastavat käsittelyä.

Kassojen nopeasti ruuhkautuneen hakemusmäärän käsittelyä voitaisiin helpottaa ja nopeuttaa paitsi lisäämällä hakemuskäsittelijöiden määrää, myös virtaviivaistamalla hakemusten käsittelyprosesseja. Yksi tapa yksinkertaistaa prosessi olisi luoda väliaikainen laki lomautusajalta maksettavasta päivärahasta. Päivärahan suuruus määriteltäisiin niillä tiedoilla, jotka olisivat sillä hetkellä tulorekisterissä helposti saatavilla.

Toinen ratkaisu olisi luoda joustava ennakkomaksumenettely. Mallissa perusosa maksettaisiin heti, kun hakemus on vastaanotettu. Hakemuksesta tarkistettaisiin tällöin vain hakijan jäse-

Kirjallinen kysymys KK 230/2020 vp

nyysehto sekä se, että työssäoloehto täyttyy ja että hakemuksella on työvoimapoliittinen lausunto. Loppuosuus maksettaisiin myöhemmin.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Miten hallitus aikoo ratkaista työttömyyskassojen ruuhkautumiseen liittyvät ongelmat ja onko hallitukselta tulossa esityksiä, jotka helpottavat työttömyyskassojen työtä, yksinkertaistavat hakemusprosessia ja auttavat varmistamaan sen, että ansiopäivärahat saadaan kohtuullisen ajan sisällä maksuun?

Helsingissä 3.4.2020

Pia Kauma kok